

INDHOLDSPLAN

SKOLEÅRET 2019-20

**“Jeg tror på at intet
i verden er afgjort
At alting fra starten
er skabt til at skabe
At de der tar ansvaret op
bliver de stærke
og ejer det hele -
og aldrig kan tabe”**
Lise Sørensen, 1946

**BRØRUPHUS
EFTERSKOLE**

INDHOLDSFORTEGNELSE

1. IDÈGRUNDLAG

- 1.1 Formål/vedtægter
- 1.2 Værdigrundlag

2. UNDERVISNINGEN

2.0 PÆDAGOGIK/STRUKTUR

- 2.0.1 Skolens elevgruppe
- 2.0.2. Skolens struktur
- 2.0.3. Års/periode/timeplan
- 2.0.4. Undervisningsområder

2.1 SKOLEFAGENE

- 2.1.1 Dansk
- 2.1.2 Matematik
- 2.1.3 Engelsk
- 2.1.4 Tysk
- 2.1.5 Fransk
- 2.1.6 Fysik/kemi
- 2.1.7 Biologi
- 2.1.8 Geografi
- 2.1.9 Kristendomskundskab
- 2.1.10 Historie
- 2.1.11 Samfundsfag

2.2. LINJEFAGENE

- 2.2.1 Kunstlinjen
- 2.2.2 Badmintonlinjen
- 2.2.3 Fodboldlinjen
- 2.2.4 Håndboldlinjen
- 2.2.5 Musiklinjen
- 2.2.6 Teaterlinjen

2.3 FÆLLESFAG

- 2.3.1 Morgensamling
- 2.3.2 Fællestime
- 2.3.3 Fællessang
- 2.3.5 Gymnastik
- 2.3.6 Gruppetime

2.4 VALGFAG

- 2.4.0 Generelt om valgfagene
- 2.4.1 Beskrivelse af de forskellige valgfag

2.5 SPECIALUNDERVISNING

2.6 ØVRIGE AKTIVITETER

- 2.6.1 Skolerejse
- 2.6.2 Anderledes dage/uger

3. KOSTSKOLEARBEJDET - SAMVÆR

- 3.1 Vagt/tilsyn
- 3.2 Aften/weekend forløb
- 3.3 Kostskolearbejde/samvær
- 3.4 Stilletime
- 3.5 Boforhold/gruppe

4. PRAKTISK ARBEJDE/UNDERVISNING

- 4.1 Madlavning/køkken
- 4.2 Rengøring

5.0 ELEVDEMOKRATI

6.0 VEJLEDNING OG EVALUERING

7.0 SKOLE/HJEM SAMARBEJDE

8.0 KURSUS TIDSPLAN

1. IDEGRUNDLAG

1.2 FORMÅL/VEDTÆGTER

§ 1. Hjemsted og formål

Stk. 1. Brøruphus Efterskole er en uafhængig og selvejende undervisningsinstitution.

Stk. 2. Institutionen er oprettet den 3. maj 1949 og har adresse Brøruphusvej 5, 8660 Skanderborg

Stk. 3. Institutionens formål er at drive en efterskole inden for rammerne af de gældende regler om frie kostskoler.

1.3 VÆRDIGRUNDLAG

Med livsmod, livsduelighed og det forpligtende fællesskab som bærende elementer, er vi en efterskole med rod i den danske frie skoles tradition byggede på det Grundtvig-Koldske skole – og menneskesyn.

Vi er en skole som lever i et samspil mellem tradition og fornyelse, mellem det klassiske og det moderne - og vi må derfor forholde os til den tid vi lever i og være nutidige.

Vi har den erkendelse at:

Mennesket er en unik skabning af ånd og krop - et aktivt og skabende væsen - og at hvert individ har ressourcer i sig, at man kan noget, at man vil noget med sit liv, at man er noget.

Menneskets frihed er et fundamentalt begreb og alle mennesker er ligeværdige.

Grundlæggende baserer vi vor skole ud fra et optimistisk livssyn:

- hvor vi tror på at eleverne kan noget, vil noget, er nysgerrige og udvikler sig når der gives udfordringer, stilles krav og gives ansvar
- hvor der er respekt for den enkeltes ret til forskellighed og frihed inden for fællesskabets rammer
- hvor mødet med eleven skal være personligt, nærværende og medlevende for at give læringen og fællesskabet de bedste betingelser, og for at skabe trygge rammer omkring elevens ophold på skolen
- hvor vi har den opfattelse, at ansvar og tolerance udmønter sig i ansvarlighed, åbenhed og tryghed
- hvor positivt engagement og aktiv deltagelse i hele skolens hverdag er i centrum for at skabe glæde ved dygtiggørelse, skabertrang og kvalitet i efterskolelivet - fagligt som medmenneskeligt

- hvor vi tror på, at faglig fordybelse giver glæde ved læring og kompetencer og den fremmer muligheder for senere at vælge mere frit
- hvor hele den menneskelige udvikling fremmes gennem såvel de boglige, idrætslige, musisk/kreative og praktiske opgaver som forpligtelser.

NÆRMERE BESKRIVELSE AF VÆRDIGRUNDLAGET

MENNESKESYN

Vi har et menneskesyn som er inspireret af Grundtvig:

Ud fra dette har vi den opfattelse, at:

Mennesket er en unik skabning af ånd og krop - "et mageløst eksperiment".

Vi tror, at hvert enkelt individ har ressourcer i sig, at man kan noget, vil noget med sit liv, at man er noget. At mennesket er et aktivt og skabende væsen, som udvikler sig, hvor der gives dem udfordringer og ansvar. Deri ligger også at turde stille dem krav. Skolen tilstræbes som sådan at være en åben skole med en grundlæggende opfattelse af, at ansvar og tolerance udmønter sig i ansvarlighed, åbenhed og tryghed.

Menneskelivet er ikke knyttet til mennesket som en objektiv, målbar størrelse, men til subjektiviteten, til dimensioner som åndsvæsen, etiske normer, søgen efter svar på eksistentielle spørgsmål. Menneskets frihed er et fundamentalt og eksistentielt begreb – heri ligger at alle mennesker er ligeværdige. Mennesket har en historisk-poetisk dimension, som opleves gennem udtryk som myter, sang, historie, litteratur, overleveringer, religion. Herigennem opsøger den enkelte sin egen identitet, får livsmod og styrke.

Grundtvig er dualistisk i sin tankegang om mennesket og menneskenaturen. Derfor får de menneskelige grundvilkår som spørgsmål om "liv og død", "lys og mørke", "godt og ondt" en vigtig placering i mødet med eleven.

SAMFUNDSSYN

Når mennesket er et selvgyldigt mål og et socialt væsen, må kernen i al samfundsopbygning være det menneskelige fællesskab: menneskelivet, folkeligheden.

Bevidstgørelse til personligt ansvar for fælles sager i samfundet. Det folkelige er et vilkår for at et formelt demokrati kan udvikle sig til et levende folkestyre. Det folkelige omfatter kultur og viden som bygger på globale, nationale og lokale traditioner og på individuel erfaring.

Den frie samtale mellem ligeværdige mennesker er det ideelle grundelement. At have mod og styrke til at give udtryk for egne tanker og følelser og samtidig vise åbenhed overfor andre, er nødvendige forudsætninger for at kunne tage del i et samfund med dette ideal.

Vi vil modvirke manipulering af det enkelte menneske, arbejde for større bevidstgørelse om brug af moderne teknologi, bevidstgøre om menneskets forhold til naturen og opmuntre den enkelte til at blive aktive deltagere i samfundsudviklingen.

SKOLESYN

Skolens ide er at fokusere på elevernes hele menneskelige udvikling og modning. Vi skal være en nutidig skole som tager sit afsæt i det man gør i tiden, men med en klar holdning om adskillelse af skole og alkohol og euforiserende stoffer. Gennem undervisning og samvær vil vi overordnet set give eleverne livsoplysning og livskompetencer. Oplevelse, oplivelse og oplysning er vigtige kodeord i vor tilrettelæggelse af skolehverdagen og vi ønsker at skabe et nærværende og medlevende skole - og undervisningsmiljø som lægger op til faglig fordybelse, kundskabsforøgelse, ansvar og fællesskab.

Den enkelte elevs faglighed skal styrkes, udvikles og respekteres og vi vil et undervisningsmiljø der inspirerer til at se nye muligheder og løsninger, sætte spørgsmålstegn, pirre nysgerrigheden, kreativiteten og skabertrangen.

Linjefagene: kunst, håndbold, fodbold, badminton, musik og teater har en central placering og er skolens profilfag eller fordybelsesområder.

Gymnastik er fælles for alle eleverne, hvilket indebærer at man som elev skal have vilje til at deltage i gymnastikundervisningen og opvisninger. Der stilles ikke krav om specielt niveau.

Det forpligtende fællesskab betragter vi som centralt – et begreb som i tilhørsforhold til et fællesskab skaber tryghed, fælles oplevelser og styrkelse af den enkeltes individuelle udvikling.

I et fællesskab er alle opmærksomme på hinanden. Vi ser morgensamlinger og andre fællesamlinger, fællessangen, fortællingen o. lign. som væsentlige for fællesskabet. Skolen vedkender sig at være bærer af en kristen/humanistisk kulturel arv.

2. UNDERVISNINGEN

2.0 PÆDAGOGIK / STRUKTUR

Brøruphus er som nævnt i formålsparagraffen en efterskole, der bygger på det grundtvigske menneske- og skolesyn.

Menneske- og samfundssynet må udmønte sig i mødet med eleven og i den pædagogiske praksis.

På Brøruphus tillægger vi de boglige fag såvel som de musiske og praktiske fag stor værdi. Vi har den opfattelse, at kreativitet ikke kun er et fag/emne, men en form/et middel som må udmønte sig i selve skolens fagtilbud.

2.0.1 SKOLENS ELEVGRUPPE

Skolen henvender sig til elever på 9. - 10. årgang, der selv ønsker et efterskoleophold, og som vil være med til at skabe en skole, hvor alle i et arbejdsklima med godt humør og alvor, spontanitet og eftertænkksomhed, glæde og respekt for hinandens arbejde og meninger, kan trives og føle sig hjemme.

Ingen elever optages på skolen, før de sammen med forældre har været til en rundvisning på skolen.

Antal klasser i skoleåret 2019-20

2x 9. klasser

6x 10. klasser

Antal elever skoleåret 2019-20:

I alt 180 elever

2.0.2 SKOLENS STRUKTUR

Undervisningen er primært opdelt i 4 store grupperinger:

A: De prøveforberedende skolefag

B: Linjefag

C: Valgfag

D: Fællesfag - morgensamling

Dertil kommer:

E: Øvrige fagtilbud

F: Specialundervisning

2.0.3. ÅRS / PERIODE / TIMEPLAN

Kursusåret er på 42 uger. De fleste uger har vi et normalskema, men vi læser specialskema:

2 uger til introduktion, 1 uge til afslutning, 3 dage med gymnastik, 2 uger med brobygning/OSO/9. klasses projekt, 3 prøveuger med specialskema, 1 uge med skolerejse og 2 uger med linjefag. Andre dage har deres specielle skema beregnet til fagdage, ekskursioner, koncerter, idrætsturneringer, mv. Vi har ikke afsat perioder til erhvervspraktik, men opfordrer eleverne til at afvikle denne i ferierne.

Eleverne kan med et fuldt skema opnå ca. 40 undervisningslektioner om ugen, minimumstimetallet ligger på ca. 35 undervisningstimer pr. uge.

I årsplanen er indlagt at eleverne skal være på skolen i min. 4 weekender, derudover 4 søndags eftermiddage og aften og nogle lørdage.

I årsplanen er der også placeret flere forlængede weekender.

2.0.4 UNDERVISNINGSSOMRÅDER

A: DE PRØVEFORBEREDENDE SKOLEFAG

Fælles for disse fag er, at undervisningen minimum er på et niveau som giver mulighed for at tage folkeskolens 9.klasses prøve (FP9) eller folkeskolens 10. klasses prøve (FP10).

Eleverne i 9. klasse *skal* gå til prøve. Undervisningen i fagene løber over hele året.

9. klasse undervises i dansk, matematik, engelsk, fysik/kemi, biologi, geografi, historie, idræt, kristendom og samfundsfag. Tysk/fransk er tilbudsfag som også er rettet mod folkeskolens afgangsprøve.

For 10.klasse undervises i dansk, matematik og engelsk som obligatoriske fag. Tysk/ fransk og fysik/kemi er valgfrie skolefag.

Alle fag er rettet mod 10. klasses prøven.

Fravælges både tysk/fransk og fysik, skal man deltage i et ekstra valgfag/praktisk arbejde.

B: LINJEFAG

På Brøruphus Efterskole får eleven mulighed for at arbejde i dybden med sit interesseområde. Eleven skal arbejde med ét af følgende linjefag;

- Kunst
- Badminton
- Fodbold
- Håndbold
- Musik
- Teater

Linjefaget vælges ved indmeldelsen på skolen. Valget er for hele skoleåret. Linjefaget regnes for et fordybelsesfag på skolen.

C: VALGFAG

Valgfagene er en gruppe af fag, der giver eleven mulighed for at snuse til nye fag og områder. Vi har 3 valgperioder i løbet af skoleåret. Eleven skal vælge ét fag i hver periode. Hver periode har typisk 10-12 hele undervisningstimer. Hvis eleven synes, at det fag, eleven har valgt, er meget spændende, kan eleven forlænge med yderligere en periode.

Eleven kan fx vælge:

Håndarbejde, rytmisk sammenspil, instrumentalundervisning, guitar, sang, fodbold, blandet boldspil, volley, badminton, friluftsliv, rytmisk gymnastik, psykologi, håndbold, filosofi, fotografi, debatcafé, elevredaktion, vild med dans, løb/cykling/styrketræning.

Valgfagstilbuddene kan ændre sig fra år til år, da de er afhængige af interesser og lærerkompetencer.

D: FÆLLESFAG

Fællesfag er timer hvor alle eleverne er sammen.

(Fællestime/foredragstime, tematimer, fællessang, gymnastik, morgensamlinger)

E: ØVRIGE FAGTILBUD

Korsang: obligatorisk for musiklinjeelever.

Springgymnastik: Der tilbydes frivilligt springgymnastik for alle elever.

F: SPECIALUNDERVISNING

Skolen tilbyder i princippet ikke specialundervisning/ekstra undervisning i dansk, men lader alle elever indgå på de obligatoriske hold.

Viser der sig et særligt behov hos enkelte elever for ekstra støtteundervisning, har vi valgt, hvis PPR anbefaler det og det godkendes i ministeriet, at tilbyde disse elever ekstra /specialundervisning, som placeres udenfor de normale dansktimer. Undervisningen foregår på hold af højst 4 elever. Der er afsat 90 min. i normalskemaet pr. uge.

2.1.0 BESKRIVELSE AF SKOLEFAGENE

2.1.1 DANSK:

Der undervises i dansk på 9. og 10. klassetrin.

Formål:

Formålet med undervisningen i dansk er at fremme elevernes oplevelse af sproget som en kilde til udvikling af personlig og kulturel identitet. Undervisningen berører emner, der lægger op til æstetiske, etiske, eksistentielle og samfundsrelevante overvejelser, der kan undersøges, afprøves og diskuteres såvel individuelt som i klassens forum.

Undervisningen skal fremme elevernes lyst til at bruge sproget såvel mundtligt som skriftligt, ligesom nysgerrigheden efter at møde andres synspunkter i fiktionens og de faktiske teksters univers skal stimuleres. I dette møde udvikles de centrale kundskabs- og færdighedsområder, ligesom dansk som dannelsesfag prioriteres højt.

De centrale kundskabs- og færdighedsområder er:

- Det talte sprog (lytte og tale)
- Det skrevne sprog (læse og skrive)
- Sprog, litteratur og kommunikation

Kernen i faget er dansk sprog og litteratur.

De centrale kundskabs- og færdighedsområder er grundlaget for tilrettelæggelsen, gennemførelsen og evalueringen af undervisningen, således at eleverne kan

- forstå og udtrykke sig sikkert og varieret, samt eksperimentere med og argumentere om sprog, tekster og andre udtryksformer
- tilegne sig kundskaber om dansk sprog, tekster og andre udtryksformer i forskellige kommunikationssituationer og i trykte, elektroniske og andre medier
- opnå kundskaber om samspillet mellem udtryk og indhold, mellem sprog og tekster og om kommunikation

- opleve og forstå, at sproget, teksterne og de andre udtryksformer har betydning for den personlige, sociale og kulturelle identitet.

Det talte sprog

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at:

- tale forståeligt, klart og varieret i en form, der passer til situationen
- udtrykke fantasi, følelser, tanker, erfaringer og viden i en sammenhængende og disponeret form
- bruge kropssprog, og stemme i en form, der passer til situationen
- bruge hjælpemidler til støtte for mundtlig fremstilling (fx tavle og PC)
- lytte aktivt i samtale og være åbne og analytiske, når de vurderer deres egen og andres mundtlige fremstilling
- lytte til norsk og svensk med forståelse

Det skrevne sprog - læse

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at:

- læse sikkert og hurtigt med forståelse og indlevelse
- bruge forskellige læsemåder, der er afpasset læseformål, genre og medie
- fastholde det væsentlige af det læste i mundtlig og skriftlig form
- forholde sig åbent og analytisk til tekster fra forskelligartede medier
- opnå og vise indsigt i forskelligartede teksters og teksttypers egenart og virkemidler
- forstå og bruge forskellige trykte og elektroniske kildetyper (tekster, billeder og lyd) målrettet og kritisk, herunder at udvælge, bearbejde og sammenfatte det væsentlige i teksten i forhold til læseformål
- læse norske og svenske tekster med forståelse

Det skrevne sprog - skrive

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at:

- skrive forståeligt, klart og varieret i en form, der passer til situationen
- udtrykke fantasi, følelser, tanker, erfaringer og viden i en sammenhængende og disponeret form
- styre skriveprocessen fra ide til færdig tekst
- anvende og forholde sig til korrekt sprog, retstavning og tegnsætning i egne og andres tekster
- anvende layout så tekst og billeder understøtter kommunikationen
- skrive en læselig, personlig, rytmisk håndskrift med passende hastighed og skrive på computer med hensigtsmæssig skriveteknik
- indgå i dialog om egne og andres skriftlige fremstillinger
- bruge informationsteknologi til at organisere, tydeliggøre og præsentere information til en bestemt målgruppe
- fastholde det væsentlige af det, de læser, hører og ser

Sprog, litteratur og kommunikation

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at:

- gøre rede for sproget som handlemulighed og anvende det i en form, der passer til situationen
- tilegne sig kundskaber om sprog og sprogbrug, bl.a. bevidsthed og viden om sprogformer, om sproglig stil og korrekthed samt om sprogets virkemidler, funktion og opbygning
- have indsigt i sprog, teksters og forskelligartede mediers æstetik og kan gøre rede for samspillet mellem sprog, indhold, genre og situation
- tilegne sig kundskaber om dansk litterær og kulturel tradition og udvikling
- gøre rede for og vurdere etiske, æstetiske og historiske aspekter i tekster og andre udtryksformer
- fortolke, vurdere og perspektivere ældre og nyere dansk og udenlandsk litteratur samt sagprosa og andre udtryksformer på baggrund af såvel umiddelbar oplevelse som analytisk fordybelse
- gøre rede for litterære genrer, fremstillingsformer, fortælleteknikker og virkemidler og anvende dem i en form, der passer til situationen
- tilegne sig kundskaber om trykte og elektroniske medier, billedkunst, film og drama og udtryksformernes sprog og æstetik
- anvende informationsteknologi til lyd- og billedforløb i fiktive og ikke-fiktive udtryksformer og multimedier i en form, der passer til situationen
- søge forskellig slags information og anvende den bevidst i en form, der passer til situationen

Der henvises til slutmål for faget dansk:

<https://www.emu.dk/grundskole/dansk/faelles-mal>

Prøver:

Der sigtes mod Folkeskolens 9. klasses prøve og Folkeskolens 10. klasses prøve. Prøven er obligatorisk for 9. klasse.

Undervisningen i dansk varetages i skoleåret 2019-20 af:

Christina Hargaard, Leif Bjerre, Louise Birke Mølsted, Niels Chr. Jørgensen, Susanne Helgesen, Keld Søgaard, Frederikke Funder, Mikkel Bonde.

2.1.2 MATEMATIK:

Formålet med undervisningen i matematik er, at eleverne tilegner sig færdigheder i, forståelse for at bruge matematiske metoder og modeller.

Indhold generelt:

- Tal og talforståelse
- De fire regningsarter
- Geometri
- Anvendelse af begreber og modeller til beskrivelse af hverdagslivet.
- Kommunikation, samarbejde og problemløsning

- Matematisk behandling af emner vedrørende menneske/miljø (f.eks. affald, forbrug)

FP9-niveau:

- Formler og brug heraf
- Geometri-figurer, mønstre, målestoksforhold, plan- og rumgeometri
- Privatøkonomi-budgetter, skat, renter, afbetaling, mv.
- Funktioner-funktionsbegrebet, ligefrem/omvendt proportion, aktuelle emner behandlet ved skemaer, tabeller, grafer og anden grafik.
- Statistik- undersøge og fortolke statistisk materiale fra medier og den nære hverdag.
- Sandsynlighed - sandsynlighedsbegrebet, det grundlæggende og brugen i hverdagen.

FP10-niveau:

- Funktionsbegrebet - lineære og ikke lineære funktioner
- Statistik - metoder, fortolkninger, sandsynligheder
- Geometrisk beskrivelse - tegning, design, arkitektur, kunst
- Matematikken som beskrivelsesmiddel mellem mennesker og natur
- Matematikken som argumentationsredskab i debat om aktuelle emner
- Økonomi-privatøkonomi, samfundsøkonomi og sammenhænge samt gensidige påvirkninger mellem disse.
- Arbejdsform: enkeltvis, parvis, mindre grupper eller hele klasser afhængig af emnets muligheder.

Der henvises til slutmål for faget matematik:

<https://www.emu.dk/grundskole/matematik/faelles-mal>

Prøver

Der sigtes mod Folkeskolens 9. klasses prøve og Folkeskolens 10. klasses prøve. Prøven er obligatorisk for 9. klasse.

Undervisningen i matematik varetages i skoleåret 2019-20 af:

Birgit Sommer, Ole Vistisen, Thomas Schwarz Jensen og Søren Hvelplund Overgaard.

2.1.3 ENGELSK:

Der undervises i engelsk på 9. og 10. klassetrin.

Formål:

Eleverne skal kunne:

- Forstå talt og skrevet engelsk
- Udtrykke sig mundtligt og skriftligt
- Elevernes bevidsthed om engelsk sprog og sprogbrug samt bevidstheden om hvordan man kan tilegne sig sproget skal udvikles gennem undervisningen.
- Undervisningen skal skabe rammer for oplevelse, indsigt og samarbejde og aktivere eleverne.
- Undervisningen skal bidrage til, at eleverne bevarer lysten til og glæden ved at beskæftige sig med sprog og kultur for at fremme egen videre udvikling.

- Eleverne bibringes indsigt i geografiske forhold, historiske forhold, dagligdagen samt kultur- og samfundsforhold i engelsksprogede lande og derved søges deres internationale forståelse styrket.
- Der arbejdes frem imod at eleven går op til prøverne i engelsk, FSA eller FS10 prøven. Elever i 9. klasse skal gå til prøve.

De centrale kundskabs- og færdighedsområder er:

- Kommunikative færdigheder
- Sprog og sprogbrug
- Sprogtilegnelse
- Kultur- og samfundsforhold

De centrale kundskabs- og færdighedsområder er grundlaget for tilrettelæggelsen, gennemførelsen og evalueringen af undervisningen, således at eleverne får mulighed for, at

- anvende engelsk som et internationalt kommunikationsmiddel
- anvende sprogets opbygning og virkemidler til at gøre kommunikationen hensigtsmæssig
- anvende deres forståelse af, hvordan de bedst tilegner sig engelsk og fortsat udvikler deres sprog
- anvende viden om kultur og samfundsforhold i engelsktalende lande til at få indsigt i mellemmenneskelige relationer og forståelse af andre kulturer

Kommunikative færdigheder

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til, at:

- forstå talt engelsk om kendte og ukendte emner fra dagligdagen
- forstå hovedindholdet af lyd- og billedmedier, hvor forskellige regionale og sociale sproglige varianter forekommer, når emnerne er genkendelige
- deltage i samtaler mellem flere indfødte sprogbrugere
- deltage uforberedt i samtaler om kendte emner
- gengive informationer og oplevelser
- redegøre for erfaringer og viden og udtrykke følelser og holdninger i forbindelse med samtaler, debatter og fremlæggelser
- læse, forstå og referere hovedindholdet af forskellige typer af tekster inden for genkendelige emner
- søge og udnytte informationer fra forskellige medier og informationskilder inden for genkendelige emner
- udtrykke oplevelser, følelser og viden i en sammenhængende, skriftlig form
- afpasse en skreven tekst i forhold til modtageren, når der er tale om teksttyper fra dagligdagen

Sprog og sprogbrug

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til, at:

- udtrykke sig hensigtsmæssigt inden for gængse, sociale omgangsformer
- udtrykke sig uformelt, mundtligt og skriftligt
- afpasse udtryksformen efter modtager, situation og teksttype
- anvende grundlæggende viden om teksters opbygning og sammenhæng inden for almindeligt forekommende teksttyper
- anvende et tilstrækkeligt og forholdsvist præcist ordforråd inden for gængse emneområder
- anvende synonymmer eller omskrivninger, når ordforrådet ikke er tilstrækkeligt
- anvende ofte forekommende faste vendinger og kulturbundne udtryk, således at kommunikationen lykkes
- udtale engelsk forståeligt, herunder med en udtale og intonation, der ligner britisk og amerikansk sprogtone
- anvende viden om centrale grammatiske områder, når fokus er på den sproglige form
- anvende retstavning og tegnsætning så præcist, at meningen i en tekst bliver tilstrækkelig tydelig

Sprogtilegnelse

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til, at:

- udnytte mange af de muligheder, der er for at anvende engelsk uden for skolen
- anvende strategier i forbindelse med kommunikation, først og fremmest omskrivning, overbegreber og synonymmer
- vælge lyttestrategier i forhold til en given situation
- abstrahere fra en udtale, der adskiller sig fra den vante
- vælge læsemåde i forhold til teksttype og situation
- anvende forskellige læsestrategier
- udnytte IT og mediers muligheder i forbindelse med informationssøgning og kommunikation
- anvende ordbøger, grammatiske oversigter og stavekontrol hensigtsmæssigt
- anvende viden om skriveprocessens faser
- skrive fra idé til færdig tekst, herunder indsamle stof og disponere et indhold
- vælge arbejdsform i forhold til den foreliggende aktivitet eller opgave
- understøtte et sprogligt udtryk med praktisk-musiske udtryksformer

Kultur- og samfundsforhold

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til, at:

- anvende viden om levevilkår, værdier og normer i engelsktalende lande i arbejdet med skønlitteratur, sagprosa og medier
- perspektivere tekster til egen kultur og til forhold i engelsktalende lande
- vurdere forskellige kilders troværdighed, herunder informationer fra elektroniske medier

- anvende engelsk som et internationalt kommunikationsmiddel i og uden for skolen.

Der henvises til slutmål for faget engelsk:

<https://www.emu.dk/grundskole/engelsk/faelles-mal>

Prøver

Der sigtes mod Folkeskolens 9. klasses prøve og Folkeskolens 10. klasses prøve. Prøven er obligatorisk for 9. klasse.

Undervisningen i engelsk varetages i skoleåret 2019-20 af:

Heidi Gerneu, Birgit Sommer, Anne Meyer, Peter Banke, Anna Toft Sørensen.

2.1.4 TYSK:

Tysk er et tilbudsfag. Der undervises på 9. og 10. klassetrin.

Tyskundervisningen tager sit udgangspunkt i, at eleverne har forudsætningerne for at modtage undervisning på det pågældende klassetrin.

Formål:

Der arbejdes hen imod at eleverne tilegner sig kundskaber og færdigheder, således:

- de kan forstå talt og skrevet tysk
- kan udtrykke sig mundtligt og skriftligt
- elevernes bevidsthed om tysk sprog og sprogbrug samt sprogtilegnelse udvikles
- undervisningen skaber rammer for oplevelse, indsigt og samarbejde samt styrker elevernes aktive medvirken
- undervisningen bidrager til, at eleverne bevarer lysten til at beskæftige sig med sprog og kultur for at fremme egen videreudvikling
- eleverne bibringes indsigt i kultur- og samfundsforhold i tysktalende lande og derved styrker deres internationale forståelse og forståelse af egen kultur
- der arbejdes frem imod at eleven går til prøve i tysk, FSA eller FS10.

Centrale kundskabs- og færdighedsområder:

Kommunikative færdigheder, sprog og sprogbrug, sprogtilegnelse samt kultur- og samfundsforhold er områder der er grundlaget for tilrettelæggelsen, gennemførelsen og evalueringen af undervisningen, således eleverne får mulighed for, at:

- anvende tysk som kommunikationsmiddel
- anvende sprogets opbygning og virkemidler til at gøre kommunikationen hensigtsmæssig
- anvende deres forståelse af, hvordan de bedst tilegner sig tysk og fortsat udvikler deres sprog
- forholde sig til væsentlige sider af kultur- og samfundsforhold i tysksprogede lande.

Kommunikative færdigheder:

- forstå hovedindholdet af talt tysk
- forstå hovedindholdet af lyd- og billedmedier
- spørge om og udveksle informationer samt deltage i samtaler om kendte emner
- referere, kommentere og udtrykke synspunkter
- præsentere og fremlægge et forberedt emne
- læse og forstå hovedindholdet af forskellige teksttyper
- søge og udnytte informationer fra forskellige medier
- udtrykke sig skriftligt i et forståeligt tysk

Sprog og sprogbrug:

- udtrykke sig forståeligt
- anvende ligheder mellem tysk og andre sprog
- anvende et centralt ordforråd inden for kendte emner
- anvende ofte forekommende faste vendinger og kulturbundne udtryk
- anvende viden om sprogets opbygning (ordstilling, ordklasser, verbernes former)
- anvende retstavning så præcist, at meningen bliver tilstrækkelig tydelig

Sprogtilegnelse:

- udnytte de muligheder, der er for at anvende tysk uden for skolen
- anvende viden om, hvordan eleverne bedst tilegner sig tysk
- anvende kommunikationsstrategier, f.eks. bede om hjælp til at udtrykke sig og bruge andre ord og vendinger
- vælge og anvende lyttestrategier i forhold til en situation
- vælge og anvende læsestrategier
- anvende IT og mediers muligheder i forbindelse med tekstbehandling, kommunikation og informationsøgning
- anvende ordbøger og grammatiske oversigter
- anvende viden om skriveprocessens faser
- anvende et praktisk-musisk udtryk i forbindelse med en fremlæggelse

Kultur- og samfundsforhold:

- anvende en grundlæggende viden om levevilkår, værdier og normer i tysksprogede lande i arbejdet med skønlitteratur, sagprosa og medier
- drage sammenligninger mellem tysksproget kultur og egen kultur
- anvende tysk som kommunikationsmiddel i mødet med tysktalende i og uden for skolen

Der henvises til slutmål for faget:

<https://www.emu.dk/grundskole/tysk/faelles-mal>

Prøver

Der sigtes mod Folkeskolens 9. klasses prøve og Folkeskolens 10. klasses prøve.

Undervisningen i tysk varetages i skoleåret 2019-20 af:

Heidi Gerneu, Stephan Theede, Mads Rieper, Louise Birke Mølsted.

2.1.5. FRANSK:

Fransk er et tilbudsfag. Der undervises på 9. og 10. klassetrin.

Franskundervisningen tager sit udgangspunkt i, at eleverne har forudsætningerne for at modtage undervisning på det pågældende klassetrin.

Formål:

Der arbejdes hen imod at eleverne tilegner sig kundskaber og færdigheder, således:

- de kan forstå talt og skrevet fransk
- kan udtrykke sig mundtligt og skriftligt
- elevernes bevidsthed om fransk sprog og sprogbrug samt sprogtilegnelse udvikles
- undervisningen skaber rammer for oplevelse, indsigt og samarbejde samt styrker elevernes aktive medvirken
- undervisningen bidrager til, at eleverne bevarer lysten til at beskæftige sig med sprog og kultur for at fremme egen videreudvikling
- eleverne bibringes indsigt i kultur- og samfundsforhold i fransktalende lande og derved styrker deres internationale forståelse og forståelse af egen kultur
- der arbejdes frem imod at eleven går til prøve i fransk, FSA eller FS10.

Centrale kundskabs- og færdighedsområder:

Kommunikative færdigheder, sprog og sprogbrug, sprogtilegnelse samt kultur- og samfundsforhold er områder der er grundlaget for tilrettelæggelsen, gennemførelsen og evalueringen af undervisningen, således eleverne får mulighed for, at:

- anvende fransk som kommunikationsmiddel
- anvende sprogets opbygning og virkemidler til at gøre kommunikationen hensigtsmæssig
- anvende deres forståelse af, hvordan de bedst tilegner sig fransk og fortsat udvikler deres sprog
- forholde sig til væsentlige sider af kultur- og samfundsforhold i franskprogede lande.

Kommunikative færdigheder:

- forstå hovedindholdet af talt fransk
- forstå hovedindholdet af lyd- og billedmedier
- spørge om og udveksle informationer samt deltage i samtaler om kendte emner
- referere, kommentere og udtrykke synspunkter
- præsentere og fremlægge et forberedt emne
- læse og forstå hovedindholdet af forskellige teksttyper
- søge og udnytte informationer fra forskellige medier
- udtrykke sig skriftligt i et forståeligt fransk

Sprog og sprogbrug:

- udtrykke sig forståeligt
- anvende ligheder mellem fransk og andre sprog
- anvende et centralt ordforråd inden for kendte emner

- anvende ofte forekommende faste vendinger og kulturbundne udtryk
- anvende viden om sprogets opbygning (ordstilling, ordklasser, verbernes former)
- anvende retstavning så præcist, at meningen bliver tilstrækkelig tydelig

Sprogtilegnelse:

- udnytte de muligheder, der er for at anvende fransk uden for skolen
- anvende viden om, hvordan eleverne bedst tilegner sig fransk
- anvende kommunikationsstrategier, f.eks. bede om hjælp til at udtrykke sig og bruge andre ord og vendinger
- vælge og anvende lyttestrategier i forhold til en situation
- vælge og anvende læsestrategier
- anvende IT og mediers muligheder i forbindelse med tekstbehandling, kommunikation og informationssøgning
- anvende ordbøger og grammatiske oversigter
- anvende viden om skriveprocessens faser
- anvende et praktisk-musisk udtryk i forbindelse med en fremlæggelse

Kultur- og samfundsforhold:

- anvende en grundlæggende viden om levevilkår, værdier og normer i fransksprogede lande i arbejdet med skønlitteratur, sagprosa og medier
- drage sammenligninger mellem fransksproget kultur og egen kultur
- anvende fransk som kommunikationsmiddel i mødet med fransktalende i og uden for skolen

Der henvises til slutmål for faget:

<https://www.emu.dk/grundskole/fransk/faelles-mal>

Prøver

Der sigtes mod Folkeskolens 9. klasses prøve og Folkeskolens 10. klasses prøve.

Undervisningen i fransk varetages i skoleåret 2019-20 af:

Birgit Sommer

2.1.6 FYSIK/KEMI:

Formål:

- Fagets formål er, at give eleverne et middel til at beskrive omverden og sig selv med, og samtidig give eleverne et historisk rids, med hensyn til omverden og menneskeforståelse, både nu og før i tiden.
- Eleverne skal vække deres interesse til at sætte spørgsmålstegn, foretage målinger, give forklaringer og beskrivelser af deres omverden.
- Undervisningen skal bidrage til elevernes grundlag til at få indflydelse på og tage medansvar for brugen af naturressourcer og teknik både lokalt og globalt

Eleverne:

Fysikfaget sætter eleverne i stand til at forklare nogle forhold om vor dagligdag i et teknologisamfund. De får indsigt i og lærer at have en mening om disse ting, samt igennem fagets tænkemåde at kunne sætte spørgsmålstejn ved den måde de forskellige beslutninger bliver gennemført. Endvidere skal de lære at arbejde med praktiske problemer som opstår i deres dagligdag

Faget:

For fysikfaget er det vigtigt, at kunne være med til at gøre eleverne bevidste omkring dagligdagens aktuelle problemer, her kan nævnes forskellige færemomenter omkring forurening, strålingsfare, giftige stoffer i industrien, levnedsmidler, tilsætningsstoffer, nedbrydning af materiale.

Idet den tekniske/ videnskabelige udvikling, i disse år, går så fantastisk hurtigt, er det nødvendig at have en holdning til teknologien, den lærer eleverne ikke ved at dele undervisningen op i mange forskellige emneområder, hvor det er op til eleven selv at varetage sammenkædningen, med derimod forsøge at gennemføre en undervisning, hvor det ene emne naturligt underbygger det andet, og på den måde får eleverne en helhedsopfattelse af verden/faget.

I 10. klasse får eleverne en faglighed der gør dem kvalificeret til en ungdomsuddannelse, dette sker ved både et højere fagligt niveau og ved at eleverne skal aflevere 3 - 4 fysikrapporter i løbet af skoleåret.

Fysik som dannelsesfag

Der er en ganske lang vej fra de enkelte fagområder til dannelse af videnskabens verdensbillede. Alligevel forbliver videnskaben den mest tilforladelige leverandør af blivende erkendelse om verdens indretning.

Overgangen fra verdensbillede til livssyn er altså ikke kun en overgang fra enkeltviden til sammenhængende viden, som kan være vanskelig nok, men er også en overgang til en helt anden reflekssfærde. Verdensbilleder samordner vores viden om universet og dets historie frem til os selv. Men livssyn drejer sig ikke bare om at lagre viden, men nok så meget om at gøre brug af vor viden, og erkende vores uvidenhed.

I vores dagligdags forståelse må vi forholde os til dagligdagens problemer, ikke kun i de erfaringsområder som vi kan forklare med faget fysik, men også til det uforklarlige ved tilværelsen som: jalousien og døden, forelskelse. Derfor er fysik et meget vigtigt dannelsesfag.

Der henvises til slutmål for faget:

<https://www.emu.dk/grundskole/fysikkemi/faelles-mal>

Prøver

Der sigtes mod Folkeskolens 9. classes prøve og Folkeskolens 10. classes prøve.

Undervisningen i fysik varetages i skoleåret 2019-20 af:

Ole Vistisen, Rasmus Andersen, Søren Hvelplund Overgaard.

2.1.7 BIOLOGI

Der henvises til slutmål for faget:

<https://www.emu.dk/grundskole/biologi/faelles-mal>

Undervisningen i biologi varetages i skoleåret 2019-20 af:
Søren Hvelplund Overgaard

2.1.8 GEOGRAFI

Der henvises til slutmål for faget:

<https://www.emu.dk/grundskole/geografi>

Undervisningen i geografi varetages i skoleåret 2019-20 af:
Peter Banke

2.1.8 KRISTENDOM

Skolens opgave er at give eleverne kundskaber og færdigheder, der giver dem lyst til at lære mere, gøre dem fortrolig med dansk kultur og historie og give dem en forståelse af andre lande og kultur; og bidrage til en forståelse mellem mennesker og naturen.

Mange elever oplever kristendommen som en forældet tro, der ikke har relevans til deres dagligdag. En tro, set med naturvidenskabelige briller, er helt hen i vejret og håbløs naiv. Vores opgave bliver, gennem en kritisk fortolkning af teksterne, og ikke som fundamentalisterne der tror ordret på de hellige skrifter, at give dem nogle redskaber til at forholde sig til deres eget liv.

Kristendommen har i Danmark været med til at skabe det samfund vi i dag lever i, derfor er det vigtigt for eleverne, at de oplever den kulturmæssige og historiske udvikling der er sket, men også at den har en indflydelse på, hvordan de oplever og hverdagen og den verden de lever i. Det er ikke kun en gammel bog/fortællinger, men fortællinger der stadig har relevans; ikke mindst, som et diskussionsoplæg til nutidige emner om det medmenneskelige og forholdet mellem mennesker.

Undervisningen:

I undervisningen tager vi udgangspunkt i, hvordan samfundet ser ud i dag, men også den rolle og kulturmæssige indvirkning, som kristendommen gennem de sidste 1000 år har været med til at påvirke dette samfund med. Vi tager udgangspunkt i udvalgte relevante religiøse tekster, som relater til elevernes hverdag, men også set i et historisk og udviklingsmæssigt perspektiv og som indeholder religiøse, etiske og livsfilosofiske spørgsmål.

I undervisningen beskæftiger vi os også med tro, etik, livsfilosofi og den sekularisering der sker i samfundet lige nu set med et kristent islæt.

Troen:

1. Hvad er det vi "tror" på.
2. Hvad sker der, når vi tror?
3. Skal vi tro?

Etik:

Beskæftige sig med forholdet mellem mennesker og forholdet til naturen, med hvordan vi bør handle over for hinanden og med, hvad vores handlinger betyder for den anden/de andre eller for naturen.

Hvordan ser verden ud med en bioetisk problemstilling, genteknologi, organdonation, fostervandsprøver osv.

Forholdet til andre, forholdet til fremmede, racisme eller rummelighed?

Forholdet til andre, at se den anden. Vores indbyrdes magt og afhængighed af hinanden. Hvem er vi forpligtet overfor - vores børn, andre mennesker.

Livsfilosofi:

Vi vil beskæftige sig med, hvordan det individuelle liv lykkes bedst muligt, med hvad der er livsfremmende, lykke, og hvad der er livsødelæggende, lidelse.

Vi vil beskæftige os med det nære liv, som vi alle forholder os mere eller mindre bevidst til på grundlag af oplevelser og erfaringer.

Temaer som tages ind i undervisningen:

- Lidelse og håb: Kan mennesket leve uden håb?
- At ofre sig: Hvad er værd at ofre sig for (Martyr el. terrorist)
- Magt el. afmagt: Hvad giver magt? Magtens grænser? Offer og bøddel.
- Tilgivelse: Kan alt tilgives? Skal alt tilgives? Hvad sker der med den, der får tilgivelse.
- Fremtidsforventninger – fremtidshåb: Forestilling om lykke.
- Kildekritik: Er profeterne enige.

Der henvises til slutmål for faget:

<https://www.emu.dk/grundskole/kristendomskundskab/faelles-mal>

Undervisningen i kristendom varetages i skoleåret 2019-20 af:

Ole Vistisen

2.1.9 HISTORIE

Formål med faget Historie.

Undervisningens indhold og formål følger i store træk slut- og trinmål for 9. klasse i folkeskolen.

Vores forudsætning ved undervisningens start i 9. klasse er, at eleverne i deres tidligere skoleforløb har nået de trinmål efter 8. klasse, der er angivet for faget historie i folkeskolen.

Formålet er at skabe og styrke vore elevers historiebevidsthed og deres identitet og øge deres lyst til og motivation for at deltage aktivt i et demokratisk samfund. Det sker ved at fremme deres indsigt i, at mennesker både er skabt af historien, men også bevidst og/eller ubevidst skaber historie.

Vi vil arbejde med samspillet mellem fortid, nutid og fremtid og derved udvikle elevernes indsigt i menneskers liv og livsvilkår gennem tiderne. Herved skal de videreudvikle deres forståelse og holdning til egen kultur, andre kulturer og menneskers samspil med naturen.

Undervisningen skal give eleverne mulighed for overblik og fordybelse i enkelte udvalgte historiske kundskabsområder og fremme deres indsigt i kontinuitet og forandring. Undervisningen skal bygge på og stimulere elevernes evne til indlevelse, analyse og vurdering og fremme deres lyst til at videregive og skabe historiske fortællinger på baggrund af tilegnet viden.

Slutmål for faget Historie

Efter 9. klassetrin

Historie i fortid og nutid

- Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at gengive og fortolke begivenheder fra Danmarks historie
- sætte Danmarks historie i relation til Nordens, Europas og Verdens historie
- kende baggrunden for og udviklingen af menneskers gruppedannelser og andre tilhørsforhold baseret på fællesskaber og interessesammenfald
- forklare om kulturer og kulturmøder i et udviklingsperspektiv
- udtrykke sig om, hvordan begreberne magt og ret indgår i historiske sammenhænge
- forklare om produktion, forbrug og ressourcer og deres indbyrdes sammenhænge.

Tid og rum

- Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at placere historiske emner og temaer i tid og geografisk område
- kende almindelige betegnelser for tidsepoker og placere dem kronologisk
- gøre rede for sammenhænge mellem historiske begivenheder og den tid, som de foregår i
- relatere begivenheder fra Danmarks historie til kultur- og samfundsudvikling i andre dele af verden.

Fortolkning og formidling

- Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at analysere og fortolke historiske fremstillinger
- indkredse historiske emner og temaer og formulere spørgsmål hertil anvende og forholde sig kritisk til forskelligartede materialer og kilder
- sætte sig ind i værdier og holdninger, der ligger til grund for historiske begivenheder og samfundsforandringer
- videregive og skabe fortællinger, der tolker dele af historiens udviklingsforløb
- forsøge at rekonstruere historiske genstande og begivenheder.

Trinmål for faget Historie

Efter 9. klassetrin

Historie i fortid og nutid

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til, at:

- forklare udviklings- og forandringsprocesser fra Danmarks historie, som knytter sig til samfundsborgernes tilværelse under eneherredømme, absolutisme / enevælde, og folkestyre
- beskrive forhold mellem Danmark og andre områder af Verden i lyset af kulturpåvirkning og kulturændringer.
- give eksempler på internationalt hjælpearbejde og de vanskeligheder, der er forbundet hermed
- forklare positive og negative følger af europæisk udvandring til andre verdensdele
- beskrive det internationale samfunds håndtering af krigsforbrydelser
- beskrive sammenhængen mellem samfund og produktionsformer.

Tid og rum

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til, at:

- demonstrere overblik over længerevarende tidsforløb
- kende og anvende romertal som årstal
- drøfte forskellige former for konfliktløsning i fortidens og i nutidens samfund

Fortolkning og formidling

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til, at:

- berette sammenhængende om historiske begivenheder på baggrund af indsamlede oplysninger fra flere kilder
- formulere historiske problemstillinger som udgangspunkt for undervisningsopgaver
- tage stilling til pålideligheden af kildemateriale, bl.a. fra internettet
- give eksempler på begivenheder og samfundsforandringer, der kan forklares ud fra værdier og holdninger, som er fremherskende i en tidsepoke
- forholde sig kritisk til samfunds brug af historiske symboler og fortællinger

I starten af skoleåret benyttes som træning i arbejdet med kilder "Jyske Lov af 1241", hvor eleverne analyserer og fortolker indholdet i udvalgte paragraffer.

Til de overordnede emner, som er angivet i Trinmålene "Historie i fortid og nutid" udarbejder læreren i begyndelsen arbejdsspørgsmål til de tekster, som vi i fællesskab finder dels på nettet, dels i relevante bøger. Efterhånden skal eleverne i mindre grupperinger selv formulere problemstillinger til udvalgte emner i et samarbejde med læreren og derefter arbejde med de valgte emner. Pålideligheden af kildemateriale skal til stadighed drøftes og vurderes.

Der henvises til slutmål for faget:

<https://www.emu.dk/grundskole/historie/faelles-mal>

Undervisningen i historie varetages i skoleåret 2019-20 af:

Keld Søgaard

2.1.10 SAMFUNDSFAG

Undervisningen i samfundsfag på Brøruphus Efterskole har fokus på det globaliserede samfund og dets historiske forandringer.

Samfundet undersøges ud fra forskellige områder:

1. lokale, nationale og globale perspektiver,
2. økonomiske, politiske, sociale og kulturelle perspektiver,
3. aktuelle og historiske perspektiver,
4. konflikt- og fællesskabsperspektiver,
5. natur- og miljøperspektiver.

Undervisningen tager udgangspunkt i nedenstående kundskabsområder i faget:

- Politik
- Magt, beslutningsprocesser og demokrati.
- Økonomi.
- Produktion, arbejde og forbrug.
- Sociale og kulturelle forhold.
- Socialisation, kultur og identitet.

• Eksempel fra stk. 1

Hvordan er magtfordelingen i Danmark og hvilken historisk udvikling ligger bag denne magtfordeling?

• Eksempel fra stk. 2

Hvordan er dansk erhvervslivs muligheder i en global økonomi?

• Eksempel fra stk. 3

Hvordan opdrages børn i forskellige kulturer til at blive medlem af forskellige fællesskaber?

Undervisningsmæssigt arbejder vi med gruppearbejde og lærerstyret undervisning, og sigter mod, at eleverne skal kunne:

- Analysere, fortolke og vurdere væsentlige samfundsproblemer og deres historiske forudsætninger
- Anvende samfundsfaglige begreber
- Anvende samfundsfaglige undersøgelsesmetoder, fx forskellige interviewformer, spørgeskemaer og analysemetoder
- Anvende statistiske fremstillinger som tabeller, grafer og diagrammer

Der henvises til slutmål for faget:

<https://www.emu.dk/grundskole/samfundsfag/faelles-mal>

Undervisningen i samfundsfag varetages i skoleåret 2019-20 af:

Niels Christian Jørgensen

2.2.0 LINJEFAGENE

2.2.1 KUNST:

Formål:

Formålet med undervisningen på Kunstlinjen er, at eleverne ved at skabe, opleve og analysere billeder bliver i stand til at se og sanse på en rig og nuanceret måde og at bruge og forstå kunstsproget som et personligt meddelelses- og udtryksmiddel.

Udgangspunktet for det formende/kreative arbejde er vore menneskelige tanker, erfaringer, følelser og behov. Gennem arbejdet med forskellige materialer, giver vi dette en synlig form i billede, foto, installation eller skulptur. Vi prøver at opøve æstetiske værdier/vurderinger: Hvad er smukt, godt, spændende, grimt og udfordrende at se på.

Hvad er kunst og hvad er IKKE kunst?

- Ved at italesætte og udstille værker gennem året udvikles elevernes visuelle formsprog og den enkeltes personlige udvikling.
- Det er en grundlæggende kompetence at kunne kode og afkode visuelle udtryk. Det er væsentligt, at vores elever opnår visuel kompetence ved at arbejde med billeder og visuelle udtryk inden for fagets tre hovedområder.
- rumlige billeder/skulptur, installation, design
- digitale billeder/foto, video, koncept (nyere genrer)

Alle eleverne lærer således at formgive, iagttage, beskrive, reflektere og kommunikere i et visuelt formsprog.

Gennem arbejdet med Kunst søger vi at udvikle personligheden, så vi bliver gode til at udtrykke os gennem billede/skulptur/installation. Vi forsøger at binde vore tanker, følelser og vor dygtighed sammen med et håndværk.

- Eleven skal lære sig grundlæggende håndværksmæssige teknikker.

- Blive bedre til at tegne, male, komponere, trykke, skulpturere, vurdere.
- Eleverne får erfaring med mange forskellige materialer og teknikker.
- Eleverne får kendskab til kunsthistorie/kunstscenen. De bliver præsenteret for kunstudstillinger, og kommer til at møde kunstnere som har valgt dette fag som levevej.

Undervisningen i kunst varetages i skoleåret 2019-20 af:

Susanne Helgesen

2.2.2 BADMINTON

På badmintonlinjen arbejder vi med:

- den praktiske udførelse af selve spillet
- de taktiske og teoretiske dele af opbygningen af spillet
- en mere indgående og grundig spilforståelse
- badmintonsporten i sin helhed

Af elementer i opbygningen indgår naturligvis:

- træning af grundslagene samt
- træning af specielle variationer som f.eks.:
  - maskerede slag,
  - baghåndsslag
  - skråsmash
  - drop
  - specielle server

Selve teknikken er væsentlig for udvikling og forbedring i niveauet for enhver badmintonspiller og indgår derfor som en naturlig del af den daglige træning.

Ud over det rent tekniske i spillet indgår

- opvarmningsøvelser specielt med henblik på badminton,
- styrke og smidighedstræning,
- almindelig kropsbevidsthed som væsentlige delementer.
- idrætspsykologi og strategi vil ligeledes indgå som vigtige emner i forholdet til den "komplette" badmintonspiller.

Teori:

Denne del af undervisningen vil komme til at indeholde meget af den almene teori som

- idrætspsykologi
- idrætsskader
- tests
- styrketræning

Året igennem deltager vi i en række idrætsstævner sammen med andre efterskoler i området. Yderligere vil vi indenfor linjerne søge at komme ud at spille så mange kampe som muligt mod andre skoler og klubber. Vi deltager også i det store slagboldspilsstævne i Kolding.

Konkurrencemomentet er en vigtig faktor, for at man udvikler sig som spiller, og det er derfor noget vi vægter højt på linjen året igennem.

Alle elever deltager i træneruddannelse.

Undervisningen i badminton varetages i skoleåret 2019-20 af:
Keld Søgaard

2.2.3 FODBOLDLINJEN

Visioner og værdier

Eleverne skal udvikles på det taktiske, tekniske, og fysiske område. Desuden skal de selv blive i stand til at planlægge og forestå træning.

"Fodbold er sjovt" skal være den gennemgående sætning.

Mål

Taktisk:

Eleverne skal kunne gøre rede for de forskellige spilsystemer samt deres anvendelighed i forskellige situationer. De skal være i stand til at placere sig hensigtsmæssigt på banen i forhold til hvilket spilsystem de er en del af.

Teknisk:

Eleverne skal kende til de forskellige måder at sparke på og deres anvendelighed. De skal kunne udføre de gængse spark. Eleverne skal kende til forskellige måder at tæmme bolden på.

Fysisk:

Eleverne skal kende til, hvilke muskelgrupper der er hensigtsmæssige at træne i forhold til fodbold. De skal hver især vise fremgang inden for følgende områder: Sprint, udholdenhed, tyngdepunktsløft, mv.

På fodboldlinjen skal du desuden selv prøve at arbejde med tilrettelæggelsen af træningen, hvor emnerne her er:

- opvarmnings- og styrketræningsprogrammer
- teknisk og taktisk træning og forståelse
- planlægning og afvikling af træningsforløb for hinanden

Teori:

Denne del af undervisningen vil komme til at indeholde meget af den almene teori som

- anatomi
- fysiologi
- idrætspsykologi
- idrætsskader
- tests
- styrketræning

Året i gennem deltager vi i en række idrætsstævner sammen med andre efterskoler i området. Yderligere vil vi indenfor linjerne søge at komme ud at spille så mange kampe som muligt mod andre skoler og klubber.

Konkurrencemomentet er en vigtig faktor, for at man udvikler sig som spiller, og det er derfor noget vi vægter højt på linjen året igennem.

Alle elever deltager i træneruddannelse.

Undervisningen i fodbold varetages i skoleåret 2019-20 af:

Niels Chr. Jørgensen, Peter Banke og Mads Rieper.

2.2.4 HÅNDBOLDLINJEN

Håndboldundervisningen vil udfordre den individuelle spiller såvel som holdets niveau.

Vi vil beskæftige os med:

- taktiske og tekniske elementer af spillet,
- udvikle og afprøve dette i kampsituationer.
- vi vil spille både kønsopdelt og blandet spil,
- forsvars- og angrebstræning,
- træne fysikken, taktikken, teknikken og det mentale aspekt,
- vi vil arbejde med opvarmning og nedvarmning.

Udover undervisningen på skolen deltager vi i arrangementer i efterskoleregi – det være sig turneringer arrangeret af andre efterskoler, kampe på hverdage, kampe mod elevernes tidligere klubber, deltagelse i håndboldstævnet i Regionen, som giver adgang til DM for efterskoler, m.m. Dommerkursus kan være en del af undervisningen.

Teori:

Denne del af undervisningen vil komme til at indeholde meget af den almene teori som:

- anatomi
- fysiologi
- idrætspsykologi
- idrætsskader
- tests
- styrketræning

Konkurrencemomentet og det sociale aspekt er en vigtig faktor, for at man udvikler sig som spiller, og det er derfor noget vi vægter højt på linjen året igennem.

Skolen samarbejder med Skanderborg Håndbold.

Alle elever deltager i træneruddannelse.

Der gøres periodisk brug af ekstra timelærer til målmandstræning.

Undervisningen i håndbold varetages i skoleåret 2019-20 af:

Rasmus Andersen og Rasmus Hauge.

2.2.5 MUSIKLINJEN:

Formål:

Formålet med undervisningen i musik er at udvikle elevens lyst til og færdighed i at bruge musik som udtryksmiddel. Gennem det musikalske samvær vil elevens selvopfattelse, ansvarlighed og samarbejdsevner blive styrket.

I musik får man først og fremmest mulighed for at udvikle sin musikalitet.

I begyndelsen af skoleåret opbygger vi en fælles basis via ERT (= Elementær Rytmisk Træning), hvor vi koordinerer stemme, krop og rytme.

Sideløbende hermed laver vi et rotationsforløb, hvor eleverne vil komme rundt på det rytmiske instrumentarium såsom trommer, bas, guitar, klaver og perkussion.

Der er 3 lærere tilknyttet musiklinjen, så der er mulighed for yderligere at dygtiggøre sig på et instrument eller på sin sangstemme.

I sammenspillet vælges numre, som passer til det pågældende holds sammensætning, forudsætninger og potentiale. Vi bygger numrene op ved at spille sammen og samtidig lytte til hinanden. Vi lægger stor vægt på at få det til at swinge, og samtidig styrker vi fællesskabet, selvtilliden og den enkeltes kompetencer. Ind imellem laver vi også egne numre og improviserer. Det praktiske arbejde såsom at slæbe udstyr, stille op/pille ned, stemme, lave lyd m.m. er en vigtig del af musiklinjens arbejde.

Hørelære og musikteori er en integreret del af musikundervisningen. Derudover lytter vi til forskellige musikgenrer, diskuterer dem og får her også et musikhistorisk input.

Vi ser musikvideoer og musikfilm og lærer at tage kritisk stilling. Ind imellem kan vi også tage ud – f.eks. til en koncert eller relevante uddannelsessteder.

Som musikelev er man automatisk med i skolens kor. Derudover har man også mulighed for yderligere at dygtiggøre sig i skolens musikalske valgfag.

I foråret arbejder musiklinjen sammen med teaterlinjen om opsætning af en stor forestilling, hvor der spilles såvel selvkomponerede stykker samt covernumre - alt fra hård rock til blød pop, svedig blues til jazz, alt efter hvad der passer til historien. Musikeleven vil her få mulighed for at spille forskellige instrumenter og synges lead eller kor. I forbindelse med forestillingerne indspiller eleverne numrene. Ud over selve musikken vil eleven få indblik i opsætning og afvikling af professionel lyd- og lyssætning. Eleverne lærer at optræde og spille for andre i mindre og større sammenhænge, både på skolen og andre steder.

Undervisningen i musik varetages i skoleåret 2019-20 af:

Anne Meyer, Stephan Theede, Mikkel Bonde.

2.2.6 TEATERLINJEN

Formålet med undervisningen i teater er at udvikle elevernes lyst til og færdighed i at bruge teater som udtryksmiddel og fremme deres indsigt i og glæde ved teatrets særlige kommunikationsformer.

Formål:

- At blive bedre til at spille teater og få indblik i teatret som kunstfag.
- At udvikle sig som skuespiller.
- At mærke "suset" – oplever sjove og magiske øjeblikke.
- At bruge teatret som kunstnerisk udtryksform og være æstetisk bevidst.

- At udvikle sig som menneske.

Indhold:

I teater vil vi arbejde med dramaøvelser, historiefortælling, skriveværksted, improvisation, karakterarbejde, rollespil, tekstarbejde, kropssprog, mime, energi, fokus, timing, status, skuespilteknik, stagefight, dans, sang, scenografi, kostumer, sminke, lyd, lys og teaterhistorie.

Eleverne vil stifte bekendtskab med forskellige former for teater som f.eks.: Teatersport, serveringsteater, fysiskteater, sortteater, mumming, gadeteater, livsteater, musicals, fra ide til forestilling, gøgl og happenings.

Eleverne vil blive indført i dramatisk grundtræning, hvilket har til formål at give eleverne indsigt i, hvad teater er:

- Teater er leg –fiktion
- Teater er holdånd
- Teater er disciplin
- Teater er samarbejde
- Teater er mod
- Teater er fantasi
- Teater er organisation
- Teater er kropsbevidsthed
- Teater er ideer og handling
- Teater er følelsesudtryk
- Teater er sjovt

Teaterlinjen har omkring den afsluttende forestilling et tæt samarbejde med én af musiklinjerne.

Undervisningen i teater varetages i skoleåret 2019-20 af:

Leif Bjerre

2.3.0 FÆLLESFAG

2.3.1 MORGENSAMLING:

Vi starter dagen med morgensamling i foredragssalen for alle elever.

Morgensamlingerne fordeles mellem de fleste af lærerne. Morgensamlinger må opfattes som en form for fortælletime, hvor indhold og emne udspringer af det, som den pågældende lærer brænder for og mener, er vigtigt.

Det handler om hjerteblod!

En del af indholdet centrerer sig om ofte om skolens samliv, identitet og fællesskab. Endvidere arbejdes der med historiske og samfundsaktuelle emner og litteratur. Eleverne har også mulighed for at stå for morgensamlinger. Morgensamlingerne startes og afsluttes med fællessang. Mest salmer og sange fra højskolesangbogen.

Dernæst er der plads for beskeder og meddelelser samt markering af evt. fødselsdage.

2.3.2 FÆLLESTIMER:

Fællestimerne bruges mest til fortælling og drøftelse af samfundsmæssige, etiske, historiske og litterære emner. Vi får besøg af fremmede foredragsholdere og nogle timer bliver brugt til drøftelse af fælles opgaver og spørgsmål, praktiske oplysninger m.v. Fællessang er en del af fællestimerne.

2.3.3 FÆLLESSANG:

Fællessangtimen har to store mål: At man får sunget og lært gamle såvel som nye sange, og derved at få kendskab til vor kulturelle arv, men også, at man får oplevelsen af det fællesskabsstyrkende i det at mange mennesker synger sammen.

2.3.5 GYMNASTIK:

Det primære mål med gymnastikundervisningen på Brøruphus Efterskole er at give eleverne en god grundform samt kropsbevidsthed. Dette gør vi gennem en god grundgymnastik blandet med ny inspiration, bl.a. fra dansens verden.

I løbet af året arbejder vi med styrketræning, smidighed og idrætslege. Herudover arbejder vi med rytmiske sammensætninger og koreografi med henblik på opvisninger.

I foråret deltager vi 14-16 gymnastikopvisninger såvel på skolen, i efterskoleregi samt forenings- og DGI-regi.

Gymnastikken er et fællesfag, og her oplever eleverne på krop og sjæl, hvad de i fællesskab kan præstere. Eleverne mærker for alvor værdien af samarbejde og ikke mindst afhængigheden af hinanden - når projektet skal lykkes.

2.3.6 GRUPPETIMER:

Fra starten af opholdet vil eleven blive medlem af en gruppe bestående af cirka 10 elever og en lærer. På det ugentlige gruppemøde drøftes store og små sager, arrangementer og aktiviteter m.m. Gruppen har ansvaret for et bestemt rengøringsområde, de skal stå for mindst ét aftenarrangement for resten af skolen. Samtalerne i gruppen drejer sig mange gange om, hvordan vi får hverdagen til at fungere, medborgerskab, ansvar, forpligtigelser, fællesskab, skabe glæde og gode rammer for hinanden.

2.4.0 VALGFAG

Eleverne tilbydes valgfag i perioder, således at de i henholdsvis valgperiode 1, 2 og 3 skal vælge ét ud af 8 - 10 fag for hver periode. Eleverne skal vælge et fag i hver af perioderne. Springgymnastik tilbydes som et ekstra valgfag for alle elever.

2.4.1. BESKRIVELSE AF VALGFAGENE

Håndarbejde/tekstilformning:

Formålet med undervisningen er at give eleverne glæde ved at arbejde med (og kombinere) fagets kreative og håndværksmæssige områder, opleve glæden ved, ud fra egne idéer, at skabe noget med sine hænder. Eleverne får mulighed for at lære gamle og nye teknikker til fremstilling af tekstiler til beklædning, udsmykning o.a.

Der arbejdes indenfor: Syning, strikning, hækling, broderi, fletning, stoftryk m.v.
Der arbejdes med: Stof, tråd, garn, læder m.v.

Rytmask sammenspil:

Formålet med undervisningen er at eleverne får kendskab til den rytmiske musiks grundbegreber. Derved udvikles lysten til og færdigheden i at bruge musikken som et udtryksmiddel.

- at beherske et instrument og/eller sang
- at få et kendskab til melodilære, becifring og rytmik
- at spille sammen
- at få kendskab til forskellige stilarter (blues, rock, soul m.m.)
- at udvælge sange og aflytte numre sammen
- at optræde
- at deltage i praktisk arbejde (slæbe udstyr, stille op/pille ned, stemme, lave lyd m.m.)

Håndbold/fodbold/blandet boldspil – såvel inden- som udendørs:

Der arbejdes med grundlæggende begreber indenfor det tekniske element samt holdspillets særlige forudsætninger herunder den sociale dimension.

Der indgår boldøvelser, boldlege og taktiske øvelser således dog at selve spille er det væsentlige.

Løb, cykling og styrketræning

Formålet med valgfaget er, at eleverne vedligeholder eller forbedrer deres fysiske tilstand, og at de opnår en glæde ved fysisk udfoldelse.

Der bliver arbejdet med forskellige typer af løbetræning, som fx distance- og intervaltræning samt fartlege. På cykler vil der også blive arbejdet med distancetræning og "bjergtræning" og i forbindelse med styrketræning arbejdes der med vægt- og cirkeltræning.

I valgfaget ligger der vægt på glæden ved at bevæge sig og "den gode følelse" i forbindelse med fysiske aktiviteter.

Foto

Formålet med valgfaget er, at eleverne bliver mere bevidste og målrettede i arbejdet med deres kameraer og at de opnår en glæde og stolthed ved deres færdige fotos. De skal lære at tage bevidste valg, og dermed også fravalg, i de enkelte billeder, så de bliver dygtiggjorte i deres kameras formåen og de tekniske færdigheder med digitalt fotografi.

Der bliver arbejdet med forskellige typer af opgaver, som f.eks.: portrætfotografering, landskabsfotografi, abstrakte opgaver og billedredigering.

I valgfaget ligger der vægt på glæden ved at udtrykke sig gennem fotos og det at formidle udtryk for andre.

Praktisk arbejde:

Målet med faget/området er at give eleverne kendskab til og erfaring med praktiske arbejdsopgaver og anvendelsen af forskellige hånd- og haveredskaber. Holdet hjælper til med udendørs vedligeholdelse og havearbejde, hjælp på kontoret, mindre oprydning- og rengøringsopgaver osv. Målet er også at skabe en forståelse for, hvordan de ydre rammer er med til at skabe et godt sted at være.

Guitar:

Formålet er at lære eleverne at spille på akustisk (spansk) guitar. At lære at spille guitar kan give eleverne en positiv oplevelse, både individuelt og i fællesskabet. Glæden ved at synge og spille sammen med andre (fællessang og lejrblåsang) og det at optræde for andre som solist.

Guitarundervisningen tager sigte på at akkordlære, primært spanske akkorder til nybegyndere og barrekkorder for viderekomne.

Teater:

I teater som valgfag kommer du til at arbejde med drama - og teaterøvelser. Vi skal lege, spille roller, bevæge os, synge, improvisere, lade os betage, optræde, improvisere, grine, slippe fantasien fri og blive klogere på os selv og hinanden.

De enkelte valgfagsforløb kan være produktorienteret med fokus mod en lille afsluttende opsætning/caforestilling. Indholdet kan eksempelvis være crazy cabaret, gøgl og komik, teatersport, fra ide til forestilling, små monologer, masketeater, sortteater.

Friluftsliv:

Friluftslivs formål er at give eleverne en positiv opfattelse af naturen gennem oplevelser og aktiviteter. Indholdet i friluftsliv er udfordringer i fysiske og samarbejdsrelaterede sammenhænge. At lære at færdes i naturen på en sikker, lovlig og tryk måde. Der arbejdes med færdigheder indenfor klatring på væg og i træer, naturkendskab, naturen som spisekammer og andre udfordrende aktiviteter, som kan rykke lidt ved de unges oplevelse af sig selv og naturen.

Psykologi:

Psykologi er et valgfag, der giver mulighed for at snuse til nogle af psykologiens arbejdsområder.

Af overskrifter kan nævnes:

- Teori om personlighedens struktur
- Behaviorisme
- Maslow og behovspyramiden
- Freuds personlighedspræg
- Udviklingspsykologi ud fra Freud og Eriksson
- Forsvarsmekanismer og psykiske sygdomme
- Gruppepsykologi

Desuden har holdet stor indflydelse på, hvad vi arbejder med, så hvert valghold får forskelligt fokus. Vi arbejder både med teoretiske oplæg, case stories, rollespil og diverse dok. Programmer og kortfilm.

Debatcafé:

På en efterskole kan verden virke som en lille osteklokke, som man kan trives i for en tid. I debatcafé søger vi ud af den lille verden for at orientere os i, hvad der rører sig i verden udenfor. Da vi tager udgangspunkt i tv-aviser, aviser og øvrige nyhedskanaler, spænder emnerne vidt og kan både være af etisk og politisk karakter.

Samtale og diskussion er den dominerende arbejdsform, og der øves i at lytte, forholde sig, argumentere og diskutere - kompetencer, som er af afgørende betydning for borgere i et demokratisk samfund.

Ritmisk gymnastik

I dette fag er udgangspunktet bevægelsesglæde. Det handler om at bruge sin krop til musik. Her arbejdes lidt dybere med kropsbeherskelse, koordination, kondition, balance og smidighed, alt sammen med det formål at opnå større kropslig forståelse og færdigheder. Selve træningen foregår både i form af grundøvelser, sekvenser og sammensætninger, ligesom der oftest også opnås et slutprodukt i form af en serie, der bliver en del af den endelige gymnastikopvisning med hele elevholdet.

Springgymnastik:

Det primære mål med springgymnastik på Brøruphus Efterskole er at give eleverne en god oplevelse og en stor kropsbevidsthed. I undervisningen arbejder vi med forskellige spring bl.a. flyveruller, kraftspring, hovedspring, flik-flak samt salto. Vi arbejder hen imod, at give eleverne nogle færdigheder, så de kan deltage i skolens opvisninger.

Kor:

Formål:

At eleverne oplever glæden ved at synge i krop og sjæl. Styrke fællesskabsfølelsen i denne samværsform. Udvikle musikalitet og sangglæde, pulsfølelse og gehør.

Indhold:

- Opvarmning
- Enstemmige sange og kanons.
- Flerstemmige sange.
- Koncertvirksomhed

Praksis:

- I opvarmningen lægges vægt på vejtrækning, stemmetræning, kropsstøtte, pulsforfølelse og hørelære.
- En forløber til den flerstemmige sang er forskellige kanons.
- Alt efter korets niveau bevæger vi os herefter over i flerstemmige sange fra 3 stemmer og opefter. Genrerne er f.eks. rock, gospel, pop og jazz.

Koret optræder ved forskellige arrangementer på skolen samt ved korttræf for efterskolerne i Sydøstjylland (RIM-samarbejdet).

2.5.0 SPECIALUNDERVISNING/ EKSTRA DANSK

Formålet med at tilbyde ekstra danskundervisning er, at den enkelte elev får mulighed for at forbedre og styrke sine læse- og skrivekundskaber.

Der lægges vægt på at den enkelte elev får større selvtillid, så de samtidig med at de forbedre deres standpunkt i dansk, også får bedre mulighed for at klare sig i vort samfund.

Undervisningsformen i ekstra dansk tager sit udgangspunkt i den enkelte elevs faglige forudsætninger. Undervisningen er tilrettelagt således, at den veksler mellem individuelt arbejde og arbejde for hele holdet.

IT inddrages i undervisningen, hvor det er relevant at beskæftige sig med eks. staveprogrammer, og procesorienteret skrivning.

Der tilbydes kun specialundervisning for de elever der har fået det bevilliget fra pædagogisk- psykologisk rådgivning.

2.6.0 ØVRIGE PÆDAGOGISKE TILRETTELAGTE AKTIVITETER

2.6.1 SKOLEREJSE

Skolen afholder hvert år en skirejse som del af undervisningen.

Skirejsen er formålsbestemt som en fællesrejse.

Skirejsen arrangeres for at styrke fællesskabet og give gode oplevelser.

Skirejsen er en vinterekskursion, hvis formål er at opleve vinter, sne, ski og fjeldet.

Undervisningen er lagt i hænderne på professionelle instruktører. Ud over undervisning på ski, er der foredrag om områdets natur og kultur og samfundsforhold.

Desuden er der hver aften fællesamlinger med underholdning, information, sang m.v.

Eleverne er selvforvaltende i det de bor i hytter, hvor de selv har ansvaret for madlavning, rengøring og visse indkøb.

I skoleåret 2019-20 går skirejsen til Hafjell i Norge, hvor der vil blive undervist i slalom og snowboard. Turen foregår i uge 4.

2.6.2 ANDERLEDES DAGE/UGER

I løbet af skoleåret brydes normalskemaet ofte, og der arrangeres på tværs af grupper og klasser en anden form for undervisning, oftest i form af tema/emnedage.

Vi har dette år planlagt:

- 2 introuger: 2 "blive kendt/ryste sammen" uger, som har et fagindhold med introduktion af skolefagene, blive kendt på skolen og området rundt, rutiner og hvordan vi praktisk lever sammen på efterskolen, overnatningstur sammen med gruppelæreren, de første optrædener til caféaften, osv.
- 1 brobygningssuge + 3 temadage, hvor 10. klasserne i tillæg til brobygning også arbejder med OSO (obligatorisk selvvalgt opgave).

Formål: Den selvvalgte opgave for 10. kl., jf. lovbekendtgørelsen.

I brobygningssugen arbejdes der dagligt med OSO i tidsrummet 14.30 – 18.00.

Der arbejdes videre med OSO de efterfølgende 3 temadage.

- 1 projektuge hvor 9. klasserne arbejder med historie, samfundsfag, kristendom. (Dette er det samme tidsrum, som 10.kl. har brobygning + OSO).
- Dage med terminsprøver i december – resten af dagene specialskema

Formål: At forberede eleverne til de afsluttende prøver.

At skabe grundlag for en retvisende standpunktskarakter til brug ved tilmeldingerne til ungdomsuddannelserne.

- Skolerejsen uge 4.
- 1 linjefagsuge i uge 41 samt linjedage i uge 17, hvor der udelukkende arbejdes med linjefaget.
- Skriftlige og mundtlige prøveuger.
- Afslutningsugen, hvor vi afslutter alle fag, der er sportsarrangementer, afslutning i kontaktgrupperne, oprydning og rengøring af skolen, afslutningsfest internt, samt afslutningshøjtidelighed med familierne.

Dertil kommer forskellige fagdage med gæsteforelæsere udefra, idrætsarrangementer, musikstævner, koncertaftener, teaterbesøg, drenge-/pigeeftermiddag med tilhørende gallamiddag, juledage med juletraditioner: kirkegang og julemiddag, etc.

3.0.0 KOSTSKOLEARBEJDET - SAMVÆR

3.1.0 VAGT/TILSYN

Der er tilsyn/voksenkontakt med eleverne hele døgnet.

Vagterne er fordelt mellem alle lærere.

Fra kl. 07.00 til kl. 08.00 er der en (2) lærer på vagt – mandag/torsdag sammen med forstander/viceforstander.

Fra kl. 12.00 til kl. 13.00 er der en lærer, der også har ansvaret for middagsspisningens afvikling. Gruppelæreren spiser middagsmad med eleverne minimum 3 gange ugentligt.

Der føres tilsyn med syge elever i løbet af formiddagen, opfølgning når aftenvagten møder ind.

Fra kl. 16.00 (17.00) – 18.00 én vagtlærer, fra kl. 18.00 og frem til kl. 23.00 er der 3 lærere, frem til 23.30 er der én lærer. Viceforstanderen har nattevagten søndag-torsdag, weekendvagtlæreren overnatter på skolen fredag-søndag.

I de mellemliggende tider er der ikke afsat vagtfunktioner, men almindelig kontakt personale/elev imellem, hvilket ligger i lærernes forberedelsestid.

Vagtlærerne har nogle praktiske opgaver som rengøringskontrol, deltagelse i måltider, socialt samvær, ansvar for, at der tilbydes meningsfulde fritidsaktiviteter samvær/kontakt med eleverne, lektiehjælp, godnatrunde og låse/slukke opgaver.

Ellers må vagtopgaven meget opfattes som elevernes mulighed for at kunne få voksenkontakt. Alle skal arbejde for, at vi har en hjemlig og rar atmosfære at være i, jf. værdigrundlaget.

Dagsrytmen på BE:

7.00	Morgenmad
7.30	Rengøring af fællesområder
8.00	Morgensamling
8.35	Timerne starter (som skema)
	Formiddagsservering
12.00	Middag
13.00	Timerne starter
	Eftermiddagsservering
17.45	Aftensmad
18.30	Stillette – alle elever på egne værelser for lektielæsning
19.30	Aktiviteter
21.30	Aftensservering
22.00	På eget bo område
22.15	Alle på eget værelset – computere, mobiler slukkes
22.30	Alle i seng. Tak for i dag, godnat og sov godt

3.2. AFTEN/WEEKEND FORLØB

Normal aften-uge

Eleverne har efter stillette tiden til egen rådighed, men der tilbydes hver aften aktiviteter for dem. Faglokalerne og hallerne er åbne. Aktiviteterne er fri undervisning eller som rent fritidstilbud. Vi tilstræber, at det ikke kun er lærertilbud, men at eleverne med tiden selv bliver ansvarlige for div. aktiviteter.

Weekender

a. Almindelige weekender:

I weekenderne tilbydes de på skolen værende elever altid noget fra lærerside, ligesom det er væsentligt at de også får muligheden for at kunne være sig selv. Nogle weekender har et tema, som vil være fællesaktiviteten for den pågældende weekend.

Gennemsnitligt har der været mange elever på skolen i normale weekender - dvs. oftest mellem 60-100 elever pr. weekend.

b. **Blive-weekend**

Der er weekender som er obligatoriske for alle elever - dvs. at alle elever skal være på skolen og deltage i de pågældende undervisningsforløb/arrangementer.

3.3. KOSTSKOLEARBEJDET/SAMVÆR I ØVRIGT:

Samværsformen er noget som skal gennemsyre hele skolens hverdag. Det handler ikke kun om aktiviteter, men hjemligheden må komme til udtryk i den almindelige omgangstone/omgangsform mellem elever indbyrdes og mellem elever og personale.

Derudover forsøger vi at styrke fællesskabet og samværet gennem forskellige fester og ture, elevunderholdninger o. lign.

3.4 STILLETIME

Efter aftensmaden er der stilletime. Timen har til hensigt at give eleverne ro og stilhed til at kunne få læst lektier eller få lidt ro i sindet.

Eleverne kan skrive sig på til lektiehjælp eller lektiesamarbejde i stilletimen.

Stilletimen (lektielæsning) afholdes i tidsrummet kl. 18.30 – 19.30.

3.5. BOFORHOLD/GRUPPE

For at give fællesskabet de bedste betingelser lægger vi vægt på respekt, ligeværd og ansvarlighed.

Mange af vores aktiviteter – både i undervisningen og i samværet – er tilrettelagt til at foregå i kontaktgrupperne. Vi bruger derfor meget tid sammen i kontaktgruppen, ikke kun i den samlede kontaktgruppe, men også på tomandshånd i en relation mellem den enkelte elev og kontaktlæreren.

Kontaktgruppen har en stor værdi i forhold til etablering af skolens fællesskab. Særligt for de, som i starten har svært ved at finde kammerater, er det formålet, at der i kraft af nærværet i kontaktgruppen skabes optimale muligheder for at blive en del af helheden og føle sig accepteret som den, man er.

Vi arbejder med de sociale kompetencer såsom:

- selvværd
- nysgerrighed
- engagement
- evne til indføling
- kommunikationsevne
- samarbejde
- ansvarlighed
- selvstændighed

Hvis eleverne skal have et godt år på Brøruphus, kræver det tryghed, venner og glæde ved at gå i skole.

Eleverne bor for de flestes vedkommende to og to på værelserne. På tre værelser bor der 3 elever, og på to værelser 4 elever. Eleverne inddeles i kontaktgrupper med 8 – 12 elever i hver, ligelig fordelt mellem drenge og piger. Til kontaktgruppe er der tilknyttet en lærer, (gruppelæreren).

Gruppelæreren skal have en tæt kontakt til sine gruppeelever og hjemmet, så eleven kan få det bedst mulige ophold. Hver gruppe har tillagt forskellige opgaver, ud fra devisen, at arbejdsfællesskab skaber en mere ægte og naturlig samværsform. Gruppen har, i tillæg til sit eget bo område, ansvar for renhold på ét fællesområde, og gruppen skal i løbet af året stå for et aftenarrangement for resten af skolen. Middagsmaden spises hver dag sammen med kontaktgruppen.

Kontaktgruppen er elevens "base" på skolen. Gruppen består af mellem 8 og 12 elever og en lærer, som til tider spiser sammen og har et fælles ansvar for løsning af forskellige praktiske opgaver.

Det er gruppelæreren, der har den primære kontakt til hjemmet.

Der vil f.eks. blive taget kontakt til hjemmet hvis:

- eleven ikke er på skolen, og der ikke foreligger aftale herom.
- eleven har mange sygedage.
- eleven udebliver fra undervisningen gentagne gange uden aftale eller gyldig grund.
- eleven ikke trives på skolen.

Gruppelæreren er særligt opmærksom på, om gruppeeleverne trives og har det godt. Gruppelæreren vil aktivt og vedholdende i samarbejde med eleven forfølge løsninger og resultater, hvis eleven har problemer eller er part i konflikter.

Gruppelæreren er ansvarlig for:

- Opstartssamtale i august, hvor gruppelæreren får mulighed for at lære eleven at kende. Samtalen indeholder ligeledes udarbejdelse af elevens personlige mål for efterskoleopholdet (faglig, socialt og personligt). Der vil være 2 opfølgende samtaler omkring elevens personlige mål i løbet af skoleåret, afslutningsvis sammen med forældrene.
- Forældresamtale i september, hvor forældrene har mulighed for at få en snak om, hvordan eleven trives på skolen – både socialt og fagligt
- Skriver en personlig hilsen til den enkelte elev, efter skolens fælles retningslinjer, som udleveres til eleven ved afslutningen.

Kontaktlæreren afholder også en evalueringssamtale med den enkelte elev sidst på skoleåret.

Gruppelæreren er ansvarlig for afvikling af det på skemaet fastsatte gruppemøde. På møderne drøftes store og små problemer i forbindelse med elevernes trivsel og ansvarlighed på skolen.

Gruppelæreren informeres af faglæreren og/eller vejlederen, hvis der er faglige eller andre problemer. Gruppelærer og faglærer/vejleder finder i fællesskab med ledelsen ud af, hvad der skal gøres, og hvorvidt hjemmet skal inddrages.

Som gruppelærer har man således et stort ansvar i forhold til den enkelte elevs trivsel og udvikling på skolen.

4. PRAKTISK ARBEJDE/ UNDERVISNING

Målet med at eleverne skal deltage i forskellige praktiske gøremål på skolen, så som oprydning og lettere rengøring, er at give dem ansvarsfølelse over for skolen - deres nuværende hjem - og dets fysiske rammer, - at "vi" i et forpligtende fællesskab må deles om alle de praktiske opgaver, som der er, og som må løses for at en hverdag kan fungere. En arbejdsdeling som i hjemmet. Helheden i hverdagen.

4.1 KØKKEN/MADLAVNING

Alle elever har undervisning i køkkenet. 6 elever er i køkkenet én uge ad gangen, hvor de deltager i madlavning, oprydning, opvask, servering, rengøring mv. I denne uge er de pågældende elever uden for normalskemaet, bortset fra deltagelse i morgensamlingerne.

4.2. RENGØRING

Alle eleverne skal lære at holde og gøre rent omkring sig, som en naturlig del af efterskolehverdagen. Eleverne er med til at holde skolen ren. Skolen er opdelt i forskellige rengøringsområder, således at hver kontaktgruppe har sit faste rengøringsområde, som de er ansvarlige for. Gruppen har det samme område et halvt år af gangen – der skiftes kort efter jul. I ugeskemaet afsættes et bestemt tidspunkt hver dag, hvor rengøringen skal foregå. Gruppen organiserer selv, hvilke elever i gruppen der skal gøre rent de forskellige dage. Vagtlærer kontrollerer, at områderne er ordentligt rengjorte.

Ud over de faste rengøringsområder har vi nogle såkaldte tunge områder, som rengøres af elever i samarbejde med rengøringspersonale. De tunge områder er fællestoiletterne på drenge- og pigegangen. Eleverne er ansvarlige for rengøring af deres værelser, men ud fra en af skolens fastsat standard.

5.0 ELEVDEMOKRATI

Der nedsættes senest 2 mdr. efter skoleårets start et elevudvalg, kaldet Elevforum. Elevforum består af 1 repræsentant fra hvert bo område:

- Buen
- Sydfløjen
- Pigegangen
- Drengegangen
- Firkanten + Broen
- Huset
- Nordhuset
- Musikhuset

Formålet med elevforum er:

- at opdrage til en demokratisk ånd og ansvarlighed

- styrkelse af samarbejdet mellem eleverne og skolens forskellige personalegrupper
- stimulere til tiltag, der styrker fællesskabet og samværet.

Udvalget kan tage alm. skolespørgsmål til drøftelse, trivsel mv. og kan arrangere eller være initiativtager til div. arrangementer. F.eks. fester på skolen, arrangementer med andre skoler, fællesture, indkøb af årgangssweatshirt, blå bog, m.v.

Udvalget har også til formål at forbedre og udvikle fritidsudbuddet, herunder komme med forslag til nye tiltag, anskaffelse af/indkøb af nyt materiel som både kan komme de nuværende som kommende elever til gode.

Elevforum vælger af sin midte en formand, næstformand og sekretær.

Der afholdes møde efter behov - dog min. 6 gange årligt.

Der skal føres referat for hvert afholdt møde. Referatet skal dagen efter ophænges på opslagstavlen.

Der knyttes en af lærerrådet valgt kontaktperson til udvalget.

Forstanderen kan deltage i udvalgets møder.

Udvalget kan efter anmodning deltage i lærermøder i forbindelse med fremlæggelse af egne sager. I forbindelse med Elevforum afholdes der gangmøder efter behov.

6.0 ERHVERS- OG UDDANNELSESVEJLEDNING – EVALUERINGER VEJLEDNING

Vejledningens mål er at skabe den bedst mulige basis for den enkelte elevs valg af videreuddannelse, erhvervsvalg, og personlige bevidstgørelse om egne muligheder og ønsker.

Vejledningen udføres i et tæt samarbejde blandt alle ansatte med særlig vægt på gruppelæreren, skolevejlederne og hjemmene.

Vi arbejder hen i mod:

- at give eleverne alsidig information for at kunne vælge
- at bevidstgøre eleverne om egne ressourcer og begrænsninger
- at træne/øve eleverne i informationssøgning og i at træffe valg
- at orientere om arbejdsmuligheder og uddannelsesmuligheder også uden for landets grænser
- at arbejde med den enkeltes handlingsplan
- at give mulighed for selv at opsøge og tilrettelægge praktik
- at give kvalificeret individuel rådgivning

Alle elever får vejledningssamtaler/udviklingssamtaler både med kontaktlæreren, faglærerne og skolevejlederne. Alle elever får mindst 1 individuelle samtale med skolevejlederne, dertil kommer gruppesamtaler.

Vejledningsforløbet starter i begyndelsen af skoleåret, og fortsætter indtil alle er afklaret.

Skolen har ingen erhvervspraktik, men er behjælpelig med praktikpladser, hvis det skønnes nødvendigt og ønskeligt. Skolen anbefaler, at de som ønsker sådan praktik, lægger den i forbindelse med ferier.

Eleven skal med udgangspunkt i evt. tidligere uddannelsesbog/-plan udarbejde en uddannelsesplan. Det sker i samarbejde med elev, gruppelærer, forældre og skolevejleder.

Uddannelsesplanen danner basis for elevens videre uddannelsesforløb, og skal være færdig til brug for tilmelding til ungdomsuddannelserne senest den 1. marts.

Skolevejlederne har ansvar for gennemførelse af vejledningssamtaler, færdiggørelse af uddannelsesplaner og ansøgningsprocedure i forbindelse med tilmelding til ungdomsuddannelserne senest 1. marts.

Alle 10. klasses eleverne deltager jf. loven i 1 uges brobygningsforløb i samarbejde med UU-Skanderborg.

Skolevejledere i skoleåret 2019-20

Heidi Gerneu, Louise Birke Mølsted og Jan Møller Nielsen

EVALUERINGSFORLØB PÅ BRØRUPHUS:

Ved skoleårets start (gruppelærer):

Fremadrettet samtale om forventninger til skoleåret.

Samtalen skal være forberedt af eleven.

(Skema: "Gruppelærer - Elevsamtale 1. uge")

Formålet med disse samtaler er at give gruppelæreren samt skolevejlederen et bedre grundlag for at vejlede de unge i forhold til at få det optimale ud af skoleåret samt at vælge den rigtige ungdomsuddannelse. Uddannelsesoversigten for hele gruppen gives til skolevejlederne.

Ved start i de forskellige fag (faglærer):

Spørgeark for at lære eleverne at kende: "Faglærer spørgeark august"

De forskellige fagudvalg udarbejder ark som passer til de forskellige fag.

Uge 36: Kontakt forældrene pr. telefon:

Gruppelæreren ringer til hjemmene for at fortælle, hvordan det går med elevens trivsel på skolen og inviterer til forældredag slut september.

September: Forældreftermiddag.

Gruppemøde for elever og forældre.

Uge 37: Trivselsformiddag – Følger op på "Elevsamtale 1 uge".

Uge 40: Vejlederne orienterer om selvvalgt opgave/uddannelsesplan.

Uge 43: Tematime: Selvvalgt opgave for 10.kl.med alle gruppelærere

Uge 46: Brobygningsuger og OSO for 10.klasse

Eleverne er i den obligatoriske brobygning, jf. bekendtgørelsen.
Eleverne deltager i brobygningsforløb ved Ungdomsuddannelserne i
Skanderborg/ Århus

November: Første elevsamtale med skolevejleder.

Eleverne i 10.klasse udarbejder **Obligatorisk selvvalgt opgave**, der tager afsæt i elevens uddannelsesplan for 9. klasse og som inddrager elevens planer for fremtidig uddannelse og job.

9. klasse projekt + skolevejlederne gennemgår uddannelsesplan.

November: Faglærerteamsamtaler.

Forældre inviteres til samtale med eleven og dennes gruppelærer omkring elevens faglige trivsel og udvikling.

Uge 2: Vejlederne gennemgår uddannelsesplanen med 9. klasse

Januar Lærerne afleverer standpunktskarakterer på kontoret senest kl. 8

Uge 3: Trivselseftermiddag – Følger op på "Elevsamtale 1 uge" og fra uge 37

Uge 3: Optagelse.dk bliver gennemgået for eleverne, af vejlederne.

Uge 4: Standpunktskarakterer fremsendes til hjemmene

24/2: Uddannelsessamtale med vejlederne, elev og forældre.

Afklarende forældresamtaler med vejlederne forud for studievalg, for de der endnu har uafklarende spørgsmål. Forældre underskriver elevens uddannelsesaftale på www.optag.dk via NemID eller digital signatur inden 1. marts.

1/5 Faglærere: Årskarakter afgives.

15/5 Linjefagslærerne

Give mundtlige elevudtalelser vedr. linjefaget.

24/5 Gruppelærerne

Sende elevudtalelser vedr. gruppeelever til kontoret.

7.0 SKOLE/HJEM SAMARBEJDE

Det er gruppelæreren, som først og fremmest varetager kontakten til hjemmet, og som vil vejlede eleven under opholdet.

Søndag i den første bliveweekend inviterer eleven forældrene/søskende til eftermiddagskaffe og "Housewarming" af værelset.

I løbet af de første 4-5 uger ringer kontaktlæreren til hjemmene og får en snak om, hvordan den første tid på BE er forløbet.

Den sidste weekend i september deltager forældrene i et arrangement sammen med barnet i dets linjefag og der afholdes et fælles forældremøde med gruppelæreren denne dag.

Fagsamtaler afholdes medio november 2016, hvor forældre inviteres til en individuel statussamtale med eleven og dennes gruppelærer.

I januar sendes standpunktskarakterer ud til hjemmene.

I februar er der mulighed for at få en samtale med vejlederne med henblik på uddannelsesvalg.

Ved afslutning af skoleåret får eleven en afgangspakke bestående af: efterskolebevis, prøvebevis, udtalelse for OSO opgaven, en personlig hilsen fra kontaktlæreren.

8.0 TIDSPLAN

Kursusåret 2019-20 starter med åbningsmødet søndag den 11. august 2019, kl. 15.

Kursusåret slutter lørdag den 27. juni 2020, kl. 13.00.

Der undervises i dagene op til påske.